

یکشنبه 28 خرداد 1396 - 23 رمضان 1438 - 18 ژوئن 2017

مرگ "آغامحمدخان قاجار" اولین پادشاه خونخوار قاجاریه در گرجستان (1176 ش)

مرگ "آغامحمدخان قاجار" اولین پادشاه خونخوار قاجاریه در گرجستان (1176 ش)

آغامحمدخان قاجار فرزند بزرگ محمدحسن خان قاجار قوانلو از اهالی استرآبادِ گرگان در مازندران بود. وی در کودکی پس از جنگی که بین قبیله rlm&اش با خان افشار روی داد مقطوع النسل گردید و پس از دربردی فراوان با اکرام کریم خان زند، به مدت شانزده سال زندگی خوشی داشت. آغامحمدخان به محض اطلاع از بیماری شدید وکیل الرعایا زند، از شیراز گریخت و برای تشکیل حکومت و کسب قدرت، وارد عرصه جنگ و مبارزه شد. وی نیرومندترین رقیب خود یعنی لطفعلی خان زند را به زحمت شکست داد و سرزمین rlm&های قلمرو ایران را که به علت ضعف حکومت مرکزی، توسط حاکمان محلی، اعلام استقلال کرده بودند به تصرف خود درآورد. وی در صدد ایجاد حکومت مرکزی مقتدر، از هیچ جنایتی فروگذار نکرد و حتی برادرانش را نیز به قتل رساند. آغامحمدخان قاجار در طول هفده سال، تمام مدعیان سیاسی خود را از میان برداشت و با قساوتی تمام، منظور خود را عملی ساخت. لشکرکشی rlm&های آغامحمدخان قاجار به مناطق گوناگون و قتل عام rlm&های کرمان، تفلیس و دیگر نقاط، اوج سفاکی و بی رحمی او را به نمایش گذاشت. آغامحمدخان پس از گذشت سال rlm&ها از کسب قدرت، در سال 1174 ش به طور رسمی در تهران تاجگذاری کرد و با اعلام تاسیس سلسله پادشاهی قاجار خود را پادشاه ایران نامید، ولی هنوز مدتی از سلطنت رسمی وی نگذشته بود که طی لشکرکشی جدیدی که به قفقاز و گرجستان داشت توسط دو تن از خدمتکارانش به قتل رسید و زندگی ننگین وی در 63 سالگی به پایان رسید. آغامحمدخان قاجار در طی سال rlm&های حکومت خود، قسمت اعظم خاک ایران را تحت انقیاد و اطاعت خود درآورد. وی مردی سنگدل، خشن و کینه rlm&توز بود و برای رسیدن به منظور خود از انجام هیچ جنایتی پرهیز نمی rlm&کرد.

اولتیماتوم "محمدعلی شاه" به مجلس برای تبعید چند تن از رهبران مشروطه (1287 ش)

پس از آن که محمدعلی شاه قاجار خود را برای وارد ساختن ضربه نهایی بر پیکر مشروطه آماده ساخت و برای حمله به مجلس تدارک دید، با اولتیماتومی به مجلس شورای ملی، خواستار دستگیری فوری هشت تن از رهبران و سخنوران مشروطه شد. ملک المتکلمین که از خطبای مشهور بود و به هر مناسبتی در سخنان خود به سرزنش محمدعلی شاه و اقدامات وی می rlm&پرداخت؛ میرزا جهانگیر خان شیرازی که با انتشار روزنامه صور اسرافیل با شاه در افتاده بود؛ سید محمد رضامساوات که در روزنامه rlm&اش به محمد علی شاه به شدت انتقاد می rlm&کرد، سید جمال الدین واعظ نیز که سابقه طولانی در تهییج مردم و ایراد سخنان کوبنده و ضد استبدادی داشت و چند نفر دیگر، از جمله افرادی بودند که محمدعلی شاه خواهان دستگیری و تبعید آنان شده بود. به هر حال، مجلس از پذیرفتن اخطار شاه سرباز زد و بدین ترتیب، شاه که بهانه لازم را برای انهدام کامل مجلس و مشروطه به دست آورده بود، دستور تهیه مقدمات انهدام ساختمان مجلس را که نماد آزادی و حکومت مشروطه بود صادر کرد و این ماجرا پنج روز بعد، در دوم تیر 1287 اتفاق افتاد.

رحلت فقیه برجسته و عالم مجاهد آیت rlm&الله "سید احمد خسروشاهی" (1356 ش)

آیت rlm&الله سید احمد حسینی خسروشاهی در سال 1291 ش (1330 ق) در تبریز به دنیا آمد. پس از آن که دروس مقدماتی علوم اسلامی را در زادگاه خود فراگرفت، در سال 1314 ش، پدرش به علت مخالفت با ماجرای کشف حجاب و دیگر اقدامات ضد دینی رضاخان پهلوی، به اتفاق عده rlm&ای از روحانیون مبارز تبریز، به سمنان و سپس به مشهد تبعید شد. سید احمد نیز به مشهد رفت و از محضر استادانی چون حضرات آیات: حاج آقا حسین قمی، میرزا ابوالحسن انگجی و میرزا محمد آیت rlm&الله زاده خراسانی استفاده کرد. سپس بعد از اقامتی دو ساله در تبریز، راهی قم شد و در درس شیخ عبدالکریم حائری یزدی و استادان دیگر حوزه حضور مستمر یافت و پس از سالیانی به مدارج عالی علم و کمال و فقاہت دست یافت و خود نیز سال rlm&ها به تدریس فقه و اصول و کلام و اخلاق پرداخت. آیت rlm&الله خسروشاهی سپس به دعوت پدر به تبریز مراجعت نمود و تا آخر عمر، رسالت خود را در آن جا ادامه داد. این فقیه بزرگوار در آغاز قیام امام خمینی(ره) در سال 1342 ش، از جمله علمای مبارزی بود که در تبریز به طرفداری از جنبش اسلامی امام پرداخت و در این راه، بارها توسط عمال پهلوی در تبریز، دستگیر، زندانی و تبعید شد. آیت rlm&الله سید احمد خسروشاهی سرانجام در 28 خرداد 1356 ش برابر با 30 جمادی الثانی 1397 ق در 65 سالگی دارفانی را وداع گفت و برحسب وصیت در صحن مطهر امام رضا(ع) دفن گردید. برخی از آثار علمی و قلمی ایشان بدین قرار است: رسالۃ فی المواعظ، حاشیه بر کتاب تبصره علامه حلی و حاشیه برعروۃ الوثقی و... .

پایان تألیف کتاب فقهی ارزشمند «جواهر الکلام» (1254ق)

این منبع ارزشمند درباره احکام الهی و حلال و حرام شریعت اسلام می باشد. کتابی جامع در استنباط فقه که نظیرش

پایان تألیف منظومه <لم>؛ گران<لم>؛ سنگ ملا هادی سبزواری (1261ق)

"منظومه و شرح منظومه سبزواری" اثری نفیس و کم<لم>؛ نظیر می<لم>؛ باشد که حاصل تلاش بیش از بیست سال از عمر بابرکت حکیم در سنین جوانی است. مؤلف خود در آخر کتاب تاریخ شروع را سال ۱۲۴۰ق و زمان ختم آن را سال ۱۲۶۱ق یاد کرده است. حاج ملاهادی پس از فراغت از تألیف منظومه و شرح آن ابتدا خود به تدریس آن پرداخته و پس از پایان دوره اول آن فرزند بزرگ حکیم، آخوند ملامحمد تدریس مجدد آن را برای شیفتگان حکمت به عهده گرفته است. در اهمیت این کتاب شریف همین بس که از زمان تألیف تاکنون همواره در حوزه های علمیه و حتی در عصر حکیم در مرکز علوم عقلی تهران جزو کتاب های درسی بوده است. مجموع مباحث منطق و فلسفه امروزه به<لم>؛ نام شرح منظومه سبزواری قانون باصفای حوزه<لم>؛ ها را گرم نگه داشته و علاوه بر این<لم>؛ که نشان می<لم>؛ دهد حاج ملاهادی عالمی منطقی و فیلسوفی بزرگ بوده، شاعری زبردست و توانا هم بوده است. <لم>؛ در فلسفه اسلامی سه دوره فکری وجود دارد؛ حکمت مشاء، حکمت اشراق و حکمت متعالیه. حاج ملاهادی سبزواری از منادیان حکمت متعالیه ملاصدرا بود و مهم ترین اثر وی منظومه بود که منطق و حکمت اسلامی را به<لم>؛ صورت منظوم درآورد و خودش هم آن را شرح کرد؛ یعنی هم منظومه و هم شرح آن، نوشته ملاهادی سبزواری است. درحقیقت منظومه، یک دوره حکمت اسلامی است که مشتمل بر یک دوره منطق و هم<لم>؛ چنین یک دوره حکمت است. حکمت وی، یک دوره حکمت صدراپی است. سبک حوزه های علمیه همواره این بوده است که بعد از خواندن منطق، شرح منظومه حاجی سبزواری می خوانند و بعد از آن به مطالعه اسفار و شفا می پردازند، ولی باب ورود به حکمت، شرح منظومه ملاهادی سبزواری است. البته در دهه های اخیر می خواستند کتاب بدایة الحکمة و نهاية الحکمة تألیف علامه طباطبایی را جایگزین شرح منظومه کنند، اما به<لم>؛ دلیل این که این دو کتاب، مباحث نفس و معاد را ندارد، ناقص است. این که ملاهادی سبزواری حکمت را در قالب شعر درآورده است، موجب می شود تا این مسائل در اذهان ماندگاری بیش<لم>؛ تری داشته باشد. شیخ محمدتقی آملی تعلیقی بر شرح منظومه نوشته است، هم<لم>؛ چنین میرزا مهدی آشتیانی تعلیقی بر شرح منظومه نگاشته است. اگر کسی شرح منظومه را بخواند، بر حکمت اسلامی مسلط می شود، امام خمینی (ره) نیز به نحوی شرح منظومه را خوانده بودند که بعد از مطالعه آن، از طریق مباحثه با افرادی هم<لم>؛ چون میرزاخلیل کمره ای به فراگیری کتاب اسفار مبادرت ورزیده اند؛ یعنی برای مطالعه و آموختن کتاب اسفار، امام خمینی (ره) استاد رسمی نداشتند و مطالعه شرح منظومه این آمادگی را در ایشان پدید آورد که به مباحثه و مطالعه اسفار بدون استاد بپردازند و حتی بعدها خودشان اسفار را تدریس کنند. ملاهادی سبزواری در نگارش شرح منظومه بر وفق روش ابن سینا عمل کرده است و از این جهت با ملاصدرا تفاوت دارد؛ مثلاً مباحثی هم<لم>؛ چون مبحث نفس را در طبیعیات آورده است، در صورتی که ملاصدرا این کار را نکرده است و مباحثی هم<لم>؛ چون مبحث حرکت را در الهیات بالمعنی الاعم آورده است. شرح منظومه، باب ورود به حکمت متعالیه است. ملاهادی سبزواری هم<لم>؛ چنین دعای جوشن کبیر را شرح کرده و به شرح مثنوی مولوی نیز پرداخته است. تأثیر ملاهادی سبزواری بیش<لم>؛ تر در احیای حکمت صدراپی بوده است.

پایان تألیف تفسیر شریف «المیزان» (1392ق)

تفسیر المیزان که در حدود سال ۱۲۷۴ق شروع و در شب قدر (۲۳ رمضان) ۱۳۹۲ق پایان یافت، این تفسیر نخستین<لم>؛ بار در ۲۰ جلد بالغ بر ۸۰۰۰ صفحه به زبان عربی در قطع وزیری منتشر شد. کتاب "المیزان فی تفسیر القرآن" تألیف علامه محمدحسین طباطبایی است. علامه برای تفسیر، ابتدا آیه را بیان نموده و بعد از آن به تفسیر هر جزء از آیه پرداخته است. شیوه تفسیر "قرآن به قرآن" علامه طباطبایی شیوه ای بی سابقه بوده است. وی بنای تفسیر آیات را کمک گرفتن از دیگر آیات قرآن برای روشن نمودن قصد و معنا قرار داد. <لم>؛ این تفسیر شریف به زبان فارسی نیز ترجمه شده است، در ابتدا جمعی از فضلاء و مدرسین حوزه علمیه قم در ۴۰ جلد آن را ترجمه کرده اند. و از جمله مترجمین این کتاب شریف می توان به آیت<لم>؛ الله ناصر مکارم شیرازی و آیت<لم>؛ الله محمدتقی مصباح یزدی اشاره کرد. در مرحله بعد، این کتاب توسط آیت<لم>؛ الله سیدمحمدباقر موسوی همدانی در ۲۰ جلد ترجمه شده است. نام<لم>؛ برده هم<لم>؛ چنین از جمله مترجمین دوره اول ترجمه کتاب شریف المیزان بوده است. <لم>؛ خود علامه پیرامون این روش تفسیر، کراً اظهار می داشت: «ما این روش تفسیری را از مرحوم قاضی داریم.» طبق سخن خود علامه این نوع تفسیر، تفسیر مرحوم آیت<لم>؛ الله حاج میرزاعلی آقاي قاضی بوده است. این عالم بزرگوار در مقدمه "المیزان" پس از اشاره به روش های مفسران، می افزاید: «شما اگر در تمام روش ها و مسلک هایی که درباره تفسیر قرآن برشمرده ایم دقت کنید؛ مشاهده خواهید کرد همه آن<لم>؛ ها در یک نقص که نقص بسیار بزرگی است، شریک هستند و آن این<لم>؛ که نتایج حاصل از بحث های علمی و فلسفی را بر قرآن کریم تحمیل کرده اند بی آن که آیات دلالتی بر این معانی داشته باشند. درنتیجه، تطبیق خود را تفسیر نامیده اند و حقایق قرآن را به<لم>؛ صورت مجازهایی در نظر گرفته و وجه تنزیل عده ای از آیات را تأویل کردند.» <لم>؛ اولین و مهم<لم>؛ ترین مزیت تفسیر شریف "المیزان" تفسیر آیه به آیه است. علاوه بر آن، می توان به ورود علامه به بحث ها از جوانب گوناگون اشاره کرد یعنی علامه علاوه بر تفسیر؛ بحث های روانی، اجتماعی، تاریخی، فلسفی و علمی را هم بدون خلت بیان کرده است.

پایان زندگی سیاسی "ناپلئون" به دنبال شکست در جنگ تاریخی "واترلو" (1815م)

پس از فرار ناپلئون ناپارت از تبعیدگاه خود در جزیره ایل و به دست گرفتن مجدد قدرت در فرانسه، اتحاد جدیدی بر ضد او به سرعت شکل گرفت. ناپلئون برای مقابله با ارتش<لم>؛ های دولت<لم>؛ های پروس و انگلیس که در دهکده<لم>؛ ای به همین نام، در بلژیک علیه سپاه ناپلئون صف آرایی می<لم>؛ کردند، حمله پیشگیرانه<لم>؛ ای به عمل آورد. ولی در این

نبرد که در دشت واترلو درگرفت، ناپلئون با هفتاد و پنج هزار سرباز، تاب مقاومت در برابر يك&rlm صد و شصت هزار نيروي متحد دشمن را نياورد. در جنگ واترلو به علت بارندگي بسيار شديد و صعب&rlm؛ العبور بودن راه&rlm؛ ها، حرکت توپخانه ناپلئون که وي در جنگ&rlm؛ ها به آن اتکاي زيادي داشت به تاخير افتاد و قواي کمکي هم در خطوط مقدم جنگ، به موقع به امپراتور فرانسه نرسيد. در نتيجه، ناپلئون در اين جنگ شکست خورد و تسليم نيروهاي دول متحد گرديد. با شکست ناپلئون در نبرد واترلو در هجدهم ژوئن 1815م، وي به پاریس بازگشت و چون از تجهيز قوا براي ادامه نبرد نااميد شد، به نفع پسرش از مقام سلطنت استعفا داد، ولي متحدین به تقاضاي او براي واگذاري حکومت به فرزندش اعتنا نکردند. در نهايت، ناپلئون به وسيله کشتي جنگي انگلیس به جزيره سنت هلن در جنوب اقیانوس اطلس تبعيد شد و شش سال بعد در سال 1821م در همان جا درگذشت.

را تا به حال کسي نتوانسته به رشته تحرير درآورد. نقل اقوال فقهاء و استدلال دقيق از نکات عمده قابل توجه در "جواهرالکلام" است. "جواهرالکلام" در بيان همه فروع فقهي مانند "بحارالانوار" علامه مجلسي است. محمدحسن نجفي (صاحب جواهر) در سن ۲۵ سالگي شروع به تأليف آن نمود و حدود سي سال از عمر گران&rlm؛ بهاي خویش را صرف کرد و به&rlm؛ خاطر همین تصنيف به "شيخ&rlm؛ الفقهاء" شهرت يافت. صاحب جواهر در عصري زندگي مي کرد که عراق، محل نزاع و اختلاف بين دو کشور ايران و عثماني بود. با وساطت شيخ کاشف&rlm؛ الغطاء، استاد صاحب جواهر، براي مدت کوتاهي فضا آرام شد و فعاليت و نشاط حوزه نجف آغاز گرديد. اما پس از اين وقايع، دو مسئله رخ داد که سبب به هم ريختن اوضاع شد و انگيزه اي را براي شيخ جهت تأليف اثر گران&rlm؛ مایه خویش به&rlm؛ وجود آورد. آن دو، حمله فرهنگي وهابيون عربستان و مسأله اخباري گري بود. اخباري&rlm؛ ها جمعيتي کوچک از شيعيان را تشکيل مي دادند که از افکار جامد و راکد برخوردار بودند. اين&rlm؛ ها مجتهدين و فقهاء را تخطئه و تقلید از آن&rlm؛ ها را جايز نمي دانستند و اجتهاد را عملي حرام قلمداد مي کردند. با توجه به تهاجم افکار خطرناک وهابيت که گاهي با حمله نظامي از جمله در سال ۱۲۲۱ق به نجف مصادف مي شد و گسترش اندیشه هاي اخباريون، حوزه فقاھتي شيعه نجف درصدد برآمد تا به مقابله و دفاع برآيد، به&rlm؛ همین خاطر شيخ شروع به تأليف کتابي جامع و استدلالی در فقه نمود. bull& تهاجم فکري وهابيت و اخباريون، صاحب جواهر را به فکر ضرورت رهبري امت اسلام انداخت. لذا موضوع ولايت فقيه را در اثر ارزشمندش مطرح نمود. و آن را از ضروريات فقه اسلامي قلمداد کرد. منکران ولايت را افرادي غافل از فقه جعفري دانست و آن را تدوام&rlm؛ بخش حرکت انبياء الهي و ائمه معصومين (ع) برشمرد. و مجتهد مطلق و جامع شرايط را در زمان غيبت از سوي ائمه (ع) براي اقامه حدود و مانند آن نائب خواند. بايد به اين نکته توجه داشت که در طول قرن سيزدهم، آثار مختلفي در زمينه فقه به نگارش درآمد؛ "کشف&rlm؛ الغطاء"، "مفتاح&rlm؛ الکرامه"، "الرياض"، "القوانين"، "المکاسب" و... اما هيچ&rlm؛ کدام از اين آثار هم&rlm؛ چون "جواهرالکلام" مفيد و مهم نبودند. به&rlm؛ طور کلي ويژگي هاي اين اثر را مي توان اين&rlm؛ گونه بيان نمود: ۱- اقوال و ادله همه فقهاء را شامل مي شد. ۲- شامل همه ابواب فقهي بود؛ به&rlm؛ طور ي&rlm؛ که همه موضوعات فقهي ديگر منابع را دربرمي گرفت. ۳- متکي بر شيوه و اسلوب واحدي بود. ۴- دسترسي به همه ابواب فقهي و سهولت در استنباط احکام الهي نيز از ديگر ويژگي هاي اين کتاب است.